

BEDRE VILKÅR. BEDRE VELFÆRD.

Bedre løn og arbejdsvilkår skal bidrage til at løse
udfordringerne med rekruttering i velfærdssamfundet

SOCIALDEMOKRATIET

“

Hver eneste dag gør medarbejderne i velfærdssamfundet en fantastisk indsats. Men de mangler kolleger og tid. Økonomien skal være i orden, vi skal reformere uddannelserne, vi skal begrænse papirarbejdet, og vi skal forbedre løn og arbejdsvilkår.

Mette Frederiksen
Formand for Socialdemokratiet

Rigtig meget fungerer godt i velfærdssamfundet i dag. Takket være dygtige og hårdtarbejdende sygeplejersker, pædagogisk personale, SOSU-medarbejdere, socialrådgivere og alle de mange andre medarbejdere. Hver dag gør de en forskel for vores børn, ældre, udsatte, patienter og deres pårørende.

Men selvom meget går godt, er det langt fra alt, der fungerer godt nok. Medarbejderne mangler kolleger. For meget tid spildes på unødvendigt og demotiverende bureaukrati. Især på ældreområdet, i sundhedsvæsenet, daginstitutioner og i kriminalforsorgen. Det går ud over arbejdsmiljøet. Og det går ud over nærværet og kvaliteten.

For få medarbejdere betyder, at ventelisterne vokser, og at behandlinger må udskydes. Selv om man løber så hurtigt, man kan, når man ikke det hele. Vi risikerer at komme ind i en negativ spiral, hvor det bliver sværere og sværere at rekruttere og fastholde personale. Og dem, som er tilbage, får mindre og mindre tid til omsorg og nærvær. Udviklingen skal vendes, og vi skal passe bedre på dem, som passer på os.

Problemstillingen er kompliceret. Den kan ikke løses alene ved at afsætte flere penge. I dag mislykkes hvert andet forsøg på at ansætte en sygeplejerske. Tallene er næsten lige så nedslående, når det kommer til SOSU-medarbejdere og pædagoger.

FLERE BØRN OG ÆLDRE – HVEM SKAL TAGE SIG AF DEM?

I 2030 bliver vi...

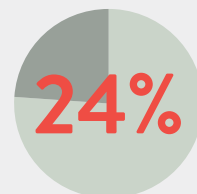
125.000

... flere ældre på 70+ år.

50.000

... flere børn under 7 år.

Siden 2019 er antallet af ansøgere til pædagog-, sygeplejerske-, lærer- og socialrådgiveruddannelserne faldet 24 pct.

Knap hvert andet forsøg på at rekruttere en sygeplejerske er forgæves.

Kilde: Danmarks Statistik, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Man kan slå nok så mange stillinger op, men hvad hjælper det, hvis der ikke er nogen, som søger dem?

Fagene er nogle af de vigtigste, vi har. Men de er hverken anerkendt eller attraktive nok. Optaget på velfærdsuddannelserne falder. De unge søger andre veje. Mange færdiguddannede ender med at skifte fag eller gå ned i tid. Andre foretrækker en løs tilknytning til et vikarbureau frem for et fast arbejde i det offentlige. Fordi det giver bedre løn og større frihed. Men det bør ikke være sådan, at plejehjemmene og sygehuse er afhængige af vikarer for at kunne få vagtplanerne til at gå op. Og de ældre skal ikke møde en ny SOSU-medarbejder hver gang. Velfærd er omsorg og relationer, og relationer skal bygges op.

Arbejdsvilkårene skal forbedres, så vi kan tiltrække flere medarbejdere.

Derfor er der brug for en helhedsplan for velfærds-samfundet, der rækker 15 år ud i fremtiden og lægger sporene for fælles reformambitioner. Det handler om mere tid og mindre bureaukrati. Om bedre uddannelser og arbejdsmiljø. Og om bedre løn og arbejdsvilkår.

Den senere tid har historier i aviser, tv og radio sat fokus på forholdene i velfærdssamfundet og problemerne med at rekruttere medarbejdere.

For vi bliver flere ældre og børn.

Over de næste otte år bliver vi 125.000 ældre på 70+ år. Og 50.000 flere børn under syv år. Det er i sig selv fantastisk. Vi lever længere, folk stifter familie. Den politiske opgave er at sørge for, at der er nok medarbejdere til at tage sig af dem. Tiden i vuggestuen, børnehaven og de første skoleår former resten af livet. Og det skal være trygt at blive gammel i Danmark. Hvis du bliver syg, så skal du have den hjælp, du har brug for, når du har brug for den.

Mere værdig velfærd

Forudsætningen er, at økonomien er i orden. Pengene skal følge med, når vi bliver flere ældre og børn. Når opgaverne bliver flere, skal der også prioriteres de nødvendige ressourcer, ellers kan enderne ikke mødes. Vi kan ikke opretholde den samme velfærd med færre medarbejdere.

Uddannelserne skal forbedres. Læreruddannelsen er blevet løftet med 200 millioner kroner, og vi har gjort det mere attraktivt at uddanne sig til social- og sundhedsmedarbejder. De øvrige uddannelser skal

“

Det er vigtigt, vi er nok medarbejdere i faget, fordi vi har med ældre og sårbare mennesker at gøre.

Pia,
Social- og sundhedsassistent

også have et stærkere grundlag. Derfor har vi foreslået at investere yderligere 300 millioner kroner i uddannelserne til velfærdsfagene. Flere timer, bedre feedback, større relevans og kvalitet. Og med "Danmark kan mere III" sætter vi bredere ind. Vi foreslår en reform af kandidatuddannelserne, hvor halvdelen af uddannelserne gøres til 1-årige kandidatuddannelser med høj kvalitet og et tydeligt arbejdsmarkedssigte, og at vi satser mere på livslang læring.

Vi vil forbedre arbejdsvilkårene og frigive tid til dem, det hele handler om: Børnene og de ældre. Patienterne og deres pårørende.

Vi skal tage det dybt alvorligt, når hver fjerde pædagog, sygeplejerske og social- og sundhedsmedarbejder oplever, at de har så travlt, at det går ud over kvaliteten af deres arbejde. De senere år har der været flere beretninger om sygeplejersker, som springer frokostpausen over og har svært ved at nå på toilettet, fordi de har flere opgaver, end de har tid til. Det går ud over patienterne og kvaliteten af behandlingen. Hver tredje sygeplejerske og socialrådgiver oplever, at de har et arbejde, der er svært at håndtere følelsesmæssigt.

“

Vi bliver nødt til at skabe vilkår, så vi kan holde fast på det gode personale. Det går ikke, at man først kan få en tid til røntgenfoto-grafering et år senere.

Diana, Patient

Og omkring hver tredje fængselsbetjent og politibetjent arbejder på dage, hvor de ellers havde fri.

Sådan skal det ikke være. Og sådan behøver det ikke at være.

Syv principper for bedre løn og arbejdsvilkår

Socialdemokratiet vil afsætte en ramme til bedre løn og arbejdsvilkår, der skal indføres fra 2024, og som fra 2030 udgør 3 milliarder kroner årligt efter tilbageløb. Bedre løn og arbejdsvilkår skal tænkes sammen, fordi de hænger sammen. Ordentlige arbejdsvilkår og løn er en anerkendelse af de medarbejdere, der hver eneste dag går på arbejde og gør en forskel for os andre.

Socialdemokratiet har opstillet syv principper for, hvordan bedre løn

og arbejdsvilkår i velfærden skal gennemføres. Målet er at løse de grundudfordringer, der lige nu presser velfærden. Principperne er Socialdemokratiets oplæg til en trepartsaftale med arbejdsmarkedets parter om løn og arbejdsvilkår i den offentlige sektor. Det skal sikre bedre løn og målrettes medarbejdere, der har borgernære opgaver. De unge skal kunne se fremtidsperspektiver i at vælge uddannelserne. Og lederne skal kunne fastholde og rekruttere personale.

SYV PRINCIPPER FOR BEDRE LØN OG ARBEJDSVILKÅR

1

Skal bidrage til at løse rekrutteringsudfordringerne

Udmøntningen skal bidrage væsentligt til at løse de rekrutteringsudfordringer, som vores velfærdssamfund står overfor nu og i årene, der kommer.

2

Skal sikre mere lige aflønning

Udmøntningen skal nedbringe forskellen i, hvordan medarbejdergrupper med samme type uddannelse og opgaver aflønnes.

3

Skal målrettes stillinger med borgernære opgaver

Udmøntningen skal afspejle, at stillinger med borgernært arbejde har en afgørende værdi for vores velfærdssamfund.

4

Skal bidrage til, at flere arbejder på fuld tid

Udmøntningen skal bidrage til, at flere medarbejdere i velfærden vælger at arbejde fuld tid frem for deltid.

5

Skal bidrage til, at der bruges færre vikarer

Udmøntningen skal bidrage til, at det bliver mere attraktivt at være fastansat frem for løst tilknyttet gennem f.eks. vikarbureauer.

6

Skal baseres på solidt fagligt grundlag

Trepartsaftalen skal i videst mulige omfang baseres på Lønstrukturkomiteens arbejde. Analysegrundlaget skal sikre, at udmøntningen sker på et objektivt og sagligt grundlag.

7

Skal indføres økonomisk ansvarligt

I Danmark lever vi af vores eksport. Derfor skal de konkurrenceudsatte private erhverv fortsat sætte rammen for lønudviklingen i samfundet. Ligeledes oplever vi i disse tider den højeste inflation i årtier. Derfor skal de aftalte forbedringer være fuldt finansierede og dermed indføres gradvist frem mod 2030 i takt med finansieringen.

Den endelige model skal udarbejdes med arbejdsmarkedets parter

Hvordan en model for bedre løn og arbejdsvilkår konkret skal udformes, skal tilrettelægges sammen med arbejdsmarkedets parter. Det er medarbejderne, som forslaget vedrører og omhandler. Og det er arbejdsgiverne, der har ansvaret for, at opgaverne bliver løst. Derfor er det også dem, der bedst kan pege på, hvordan vi sikrer de bedste betingelser for at skabe et endnu bedre velfærdssamfund.

Derfor foreslår Socialdemokratiet en trepartsaftale. Trepartsaftalen skal sætte rammen for, hvordan de tre milliarder kroner efter tilbageløb til løn og arbejdsvilkår skal udmøntes i de kommende overenskomstforhandlinger. Der er mange balancer og hensyn. Det private skal stadig sætte rammen for lønudviklingen, og vi skal selvfølgelig respektere den danske model. I en tid med stigende priser skal vi også afholde os fra at puste til inflationen.

“

Jeg oplever, at jeg skal løbe hurtigere og hurtigere. At være SOSU med nattevagter kræver mere uddannelse, og det vælger folk ikke i øjeblikket. Og vi bliver i forvejen færre og færre.

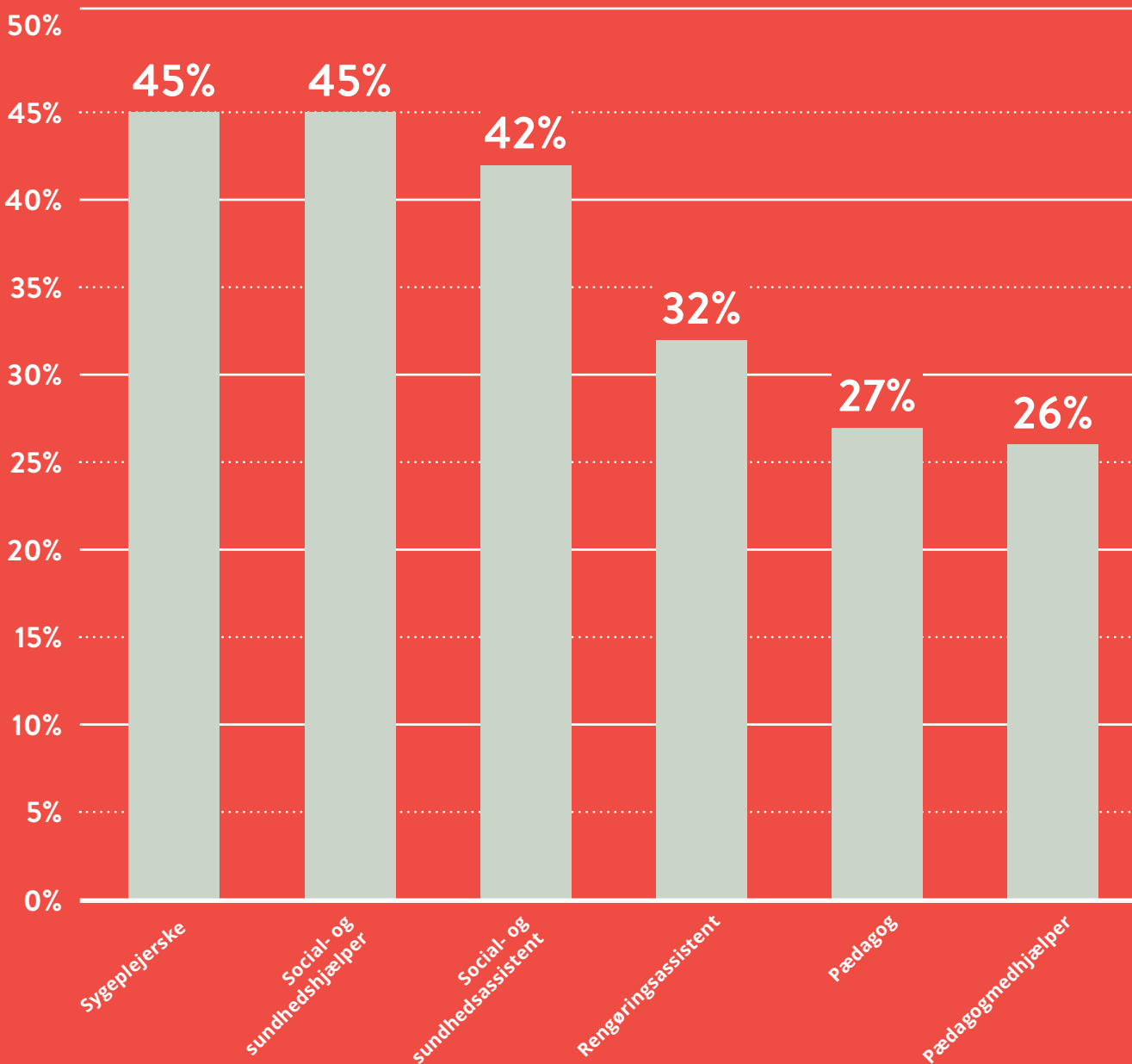
Ernst,
Social- og sundhedsassistent

FORGÆVES REKRUTTERINGSRATE FOR UDVALGTE STILLINGER I VELFÆRDSSAMFUNDET

december 2021 – maj 2022

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2022)

Velfærden udhules, hvis pengene ikke følger med

Rammerne og vilkårene i velfærdssamfundet er et politisk ansvar. Derfor skal pengene til velfærden følge med, når vi bliver flere børn og ældre. Det har vi sikret, mens vi har siddet i regering, og det går vi til valg på at fortsætte. Ellers skal der løbes endnu stærkere i sundhedsvæsenet, børnehaverne og ældreplejen.

Når vi styrker velfærden, må det ikke ske på bekostning af den private sektor. Mange ser det offentlige og private som hinandens modsætninger. Men det er de ikke. De er derimod hinandens forudsætninger.

Derfor har regeringen også gennemført og præsenteret politik, som samlet set øger den strukturelle beskæftigelse med 9.150 personer i 2030. Vi har bl.a. spillet ud med et konkret forslag til, hvordan vi kan lette skatten på arbejde.

Forslaget giver en helt almindelig lønmodtagerfamilie i alt 4.200 kr. mere til sig selv om året. Samtidig øger det den strukturelle beskæftigelse med 1.350 personer og styrker dansk økonomi.

“

Mange ser det offentlige og private som hinandens modsætninger.

Men det er de ikke. De er derimod hinandens forudsætninger.

Det giver os mulighed for at investere det, der skal til, for at opretholde og udbygge velfærden. For i sidste ende er velfærd ikke budgetter, strukturer eller skemaer. Velfærd er mennesker, som tager sig af mennesker. Pædagogen, som tager imod børnene om morgenen. Læreren, der tager sig tid til dem, som har svært ved bøgerne, og udfordrer dem, som bliver hurtigst færdige med opgaverne. Efter folkeskolen står nye voksne klar til at lære fra sig på erhvervsskolerne, gymnasierne, professionshøjskolerne og universiteterne. Hvis man mister sit job, så er der et sikkerhedsnet. Bliver man syg, kommer man til lægen, og når man bliver gammel og måske på et tidspunkt ikke længere kan klare det hele selv, så kommer en social- og sundhedsmedarbejder og hjælper.

Tror nogen for alvor på, at velfærden bliver bedre af, at der er færre til at udføre den? Samtidig med at flere får brug for den?

Omfattende opgør med bureaukratiet

I dag bliver for mange velfærdsmidler brugt på administration. Trods ambitioner om det modsatte er omfanget af procedurer og dokumentationskrav kun vokset. Den statslige regulering er vokset med over 50 procent på 30 år. Kommunernes udgifter til administration er steget med over 2,5 milliarder kroner de seneste ni år. I dag bruger de hver sjette krone på skrivebordsarbejde. Det er for meget.

Vi skal prioritere anderledes og rulle det voksende bureaukrati tilbage til omsorg og nærhed. God velfærd handler om at blive set og taget alvorligt, som den man er. Der skal være et menneske i den anden ende.

Derfor vil vi tage et omfattende opgør med bureaukratiet. Blandt andet ved at halvere registreringskravene på ældreområdet og indføre et regelstop. Hver gang man indfører en ny regel, så skal man også fjerne en. Vi vil sætte velfærden fri med velfærdsaftaler i alle kommuner, hvor vi forpligter hinanden på at fjerne stort set al statslig og kommunal regulering på en række velfærdsområder: Dagtilbud, folkeskolen, beskæftigelsesområdet og ældreplejen. Det skal foregå på den måde, at Folketinget sætter kommunerne fri fra lovgivningen, mod at kommunerne for-

pligter sig til at gå egen regulering efter i sømmene. Det kommer til at betyde, at den lokale leder får mere frihed under ansvar, og medarbejderne får større frihed til at bruge deres faglighed.

På den måde kan vi omprioritere 2,5 milliarder kroner fra administration til velfærd og skabe bedre tid til kerneopgaverne: Omsorg, nærhed og relationer. Vi skal vise større tillid til ledelsernes og medarbejdernes faglighed. De ved selv, hvordan de bedst løser deres opgaver, hvis vi giver dem de rette rammer og ordentlige forudsætninger.

Det har skabt ny energi, kreativitet og motivation i hverdagen.

OFFENTLIGT ANSATTE OPLEVER:

... uventede arbejdsopgaver, der øger tidspres

Mere end hver anden sygeplejerske oplever at få uventede arbejdsopgaver, der øger tidspreset.

... højt arbejdstempo, der påvirker kvaliteten

Hver fjerde sygeplejerske, SOSU og pædagog oplever, at det høje arbejdstempo, påvirker kvaliteten af det arbejde, de yder.

... ikke at kunne udføre deres arbejde tilfredsstillende

Kun fire ud af ti SOSU'er og pædagoger føler, at de kan udføre deres arbejde i tilfredsstillende kvalitet.

... at de har arbejdsrelationer, der er følelsesmæssigt vanskeligt at håndtere

Hver tredje politibetjent, fængselsbetjent og sygeplejerske oplever, at de har et arbejde, der er følelsesmæssigt vanskeligt at håndtere.

Kilde: Arbejdstilsynet (2022)

“

Mange velfærdsmedarbejdere løber stærkt og oplever tidspres. Det går ud over både arbejdsmiljøet og kvaliteten.

Ansvarlig økonomi. Retfærdig udvikling

Udspillet om bedre løn og arbejdsvilkår er fuldt finansieret i Socialdemokratiets 2030-plan. Her har vi afsat fem milliarder kroner i 2030 til et målrettet løft af velfærden. Vi foreslår at reservere tre milliarder kroner ud af de fem milliarder kroner afsat i 2030-planen til bedre løn og arbejdsvilkår. Udgifterne skal indfases gradvist frem mod 2030 i takt med finansieringen.

Hvis vi ikke tager udfordringerne i velfærdssamfundet alvorligt, kan det få alvorlige konsekvenser. De kommende år får flere brug for velfærd, mens der samtidig risikerer at være færre til at tage sig af dem. Det skaber bekymring hos mange. Er vores samfund så stærkt, som vi troede? Går vores børn en bedre fremtid i møde? Er der en ordentlig ældrepleje, hvis jeg får brug for den?

Rekrutteringsudfordringerne og de faldende op-tag på uddannelserne er symptomer på grundlæggende problemer. Det handler om antallet af kolleger, mængden af opgaver, balancen mellem papirarbejde og tid til omsorg, tillid, anerkendelse og respekt. Det handler om løn. Hvis vi vil have et stærkt velfærdssamfund i fremtiden, skal vi rundt om det hele. Det findes ikke én løsning og slet ikke nogen let eller hurtig løsning.

Men vi har før løst store udfordringer i fællesskab. Og erfaret, at fællesskabet er den bedste måde at sikre både frihed, lighed og tryghed på.

Velfærdssamfundet er det, der gør Danmark til Danmark. Hvilken anden samfundsmodel giver så mange muligheder til så mange – uden at det går ud over den enkeltes frihed? Fri og lige adgang til sundhed og uddannelse. Hjælp, hvis livet er svært. Gode skoler og uddannelser over hele landet. Vi breder mulighederne ud, så flere kan nå dem. Og styrker velfærden, så der er ordentlige forhold, uanset hvor du bor. Hvis vi ønsker at have et stærkt velfærdssamfund i fremtiden, så skal vi vælge det til. Det kommer ikke af sig selv, men er et resultat af politiske beslutninger. Socialdemokratiet sætter velfærden først.

Lad os passe på fremtiden.

“

Jeg har haft meget kontakt med sundhedsvæsenet. De gør deres bedste. De har altid et smil på læben, men de løber hurtigt videre.

Diana, Patient

FØLG MED

facebook.com/socialdemokratiet

[@Spolitik](https://twitter.com/Spolitik)

[@Socialdemokratiet](https://www.instagram.com/Socialdemokratiet)

socialdemokratiet.dk

SOCIALDEMOKRATIET

LAD OS PASSE PÅ FREMTIDEN